

University of Groningen

5-Alkoxy-2(5H)-furanones in asymmetric synthesis

van Oeveren, Arjan

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1996

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

van Oeveren, A. (1996). 5-Alkoxy-2(5H)-furanones in asymmetric synthesis [S.l.]: [S.n.]

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

5-Alkoxy-2(5*H*)-furanones in Asymmetric Synthesis

omslag: nóg een product van de auteur

This research was sponsored by The Netherlands Organization for Scientific Research (N.W.O.)

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

5-Alkoxy-2(5*H*)-furanones in Asymmetric Synthesis

PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van het doctoraat in de
Wiskunde en Natuurwetenschappen
aan de Rijksuniversiteit Groningen
op gezag van de
Rector Magnificus, dr. F. van der Woude,
in het openbaar te verdedigen op
vrijdag 11 oktober 1996
des namiddags te 4.15 uur

door

Cornelis Adriaan Jan Hubertus van Oeveren

geboren op 4 maart 1968
te Utrecht

Promotor: Prof. dr. B.L. Feringa

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

Voorwoord

Na iets meer dan vier jaar is het dan zover: het proefschrift is af. Iedereen die in de afgelopen jaren direct of indirect bijgedragen heeft aan het verschijnen van dit boekje wil ik bedanken.

Allereerst mijn promotor, Prof. dr. Ben L. Feringa, bedankt voor je altijd enthousiaste begeleiding, de nooit aflatende stroom van ideeën en de grote mate van vrijheid die ik altijd heb gehad om mijn onderzoek te doen.

De leden van de leescommissie, Prof. dr. A.M. van Leusen, Prof. dr. R.M. Kellogg en Prof. dr. W.N. Speckamp bedank ik voor het vlot en kritisch nakijken van het manuscript.

Dr. Auke Meetsma en Dr. A.L. Spek (RUU) wil ik bedanken voor het ophelderen van de kristalstructuren beschreven in dit proefschrift. Verder bedank ik de verschillende analyse-afdelingen: Wim Kruizinga voor (de hulp bij) het opnemen van de speciale NMR-spectra; Albert Kiewiet voor de massa-spectra; Marinus Suikerbuik voor de hulp met GC-analyses en Jan Ebels, Harm Draaijer en Jannes Hommes voor het uitvoeren van de element-analyses.

Het "butenolide-team" heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de totstandkoming van dit proefschrift. Resultaten uit het onderzoek van de hoofdvakstudenten Mariel Zwaagstra, René La Crois, Ton Visser, Edzard Geertsema en Hanneke van der Deen zijn verwerkt in dit proefschrift. Johan Jansen heeft het fundament gelegd voor mijn onderzoek. Ik heb veel gehad aan de door hem beschreven resultaten op het gebied van de butenolide chemie. Furthermore, I would like to thank Kirsten Daniel and Chiu Leung for their contributions to this thesis. De andere leden van het "butenolide-team", Ebe Schudde, Erik Keller, Agnes Cuiper, Sape Kinderman, Frank Schoonbeek en Annette Schmidt, die weliswaar niet direct hebben bijgedragen aan dit proefschrift wil ik toch bedanken voor hun participatie in het gehele onderzoek.

Alle collega's en zaalgenoten zijn onmisbaar geweest voor de prettige werksfeer. Met name mijn (ex-)zaalgenoten Marcel Lubben, Gerard Roelfes, Albert Sikkema, Jan Passchier en Marc Robillard dienen een eervolle vermelding te krijgen voor het creëren van een unieke werkomgeving.

Ten slotte, Corinne: bedankt voor de interesse die je altijd toonde in mijn werk. Het was niet altijd even begrijpelijk voor je, maar je weet nu tenminste wel dat het over furanonen gaat. Je was altijd bereid te helpen met het type-werk en zonder jouw hulp was deze laatste schrijffase beslist met meer stress verlopen.

Arjan

Contents

Chapter 1 Introduction; 5-alkoxy-2(5H)-furanones	
1.1	Furanones 1
1.2	Synthesis of enantiomerically pure 2(5H)-furanones 1
1.3	Natural products containing a 5-alkoxy- or 5-hydroxy-2(5H)-furanone fragment . 2
1.4	Synthesis of 5-hydroxy-2(5H)-furanones 4
1.5	Reactions of 5-hydroxy-2(5H)-furanones 6
1.6	Synthesis of 5-alkoxy-2(5H)-furanones 9
1.7	Synthesis of furo[2,3-b]furan-2(3H)-ones 12
1.8	Reactions with 5-alkoxy-2(5H)-furanones 13
1.8.1	Cycloadditions 13
1.8.2	Michael additions to 5-alkoxy-2(5H)-furanones 17
1.8.3	Electrophilic quenching of lactone enolate anions 23
1.8.4	Reactions at the acetal moiety of 5-alkoxy-2(5H)-furanones 23
1.8.5	Miscellaneous reactions with 5-alkoxy-2(5H)-furanones 24
1.9	Application of 5-alkoxy-2(5H)-furanones in the synthesis of (natural) products . 25
1.10	Aims and outline of this thesis 29
1.11	References 29
Chapter 2 Michael additions to 5-alkoxy-2(5H)-furanones	
2.1	Introduction 33
2.2	Nucleophilic additions to 5-alkoxy-2(5H)-furanones 34
2.2.1	Base catalyzed addition of nucleophiles 34
2.2.2	Addition of lithium enolates 34
2.2.3	Addition of lithiated dithianes 34
2.2.4	Addition of heteroatom nucleophiles 34
2.2.5	Michael additions followed by quenching of the resulting lactone enolates with electrophiles 35
2.2.6	Organometallic nucleophiles 35
2.3	Base-catalyzed addition of substituted malonates 35
2.3.1	Monosubstituted diethylmalonates 36
2.3.2	Michael additions of diethylmalonates to <i>rac</i> 5-methoxy-2(5H)-furanone . 37
2.3.3	Michael additions of diethylmalonates to (5 <i>R</i>)-(1-menthyloxy)-2(5H)-furanone 38
2.4	Additions of aminoalcohols to 5-alkoxy-2(5H)-furanones 39
2.5	Addition of organometallic reagents 41
2.6	Addition of lithiated dithianes or tris(methylsulfanyl)methane 45
2.7	Summary 45
2.8	Experimental 46
2.9	References 52
Chapter 3 Enantioselective synthesis of natural dibenzylbutyrolactone lignans via tandem conjugate-addition to (5<i>R</i>)-(1-menthyloxy)-2(5H)-furanone	
3.1	Introduction 55
3.2	Synthesis of lignans 56
3.3	Synthesis of benzylidithianes and benzylbromides 58
3.4	Tandem conjugate addition-electrophilic quenching to (5 <i>R</i>)-(1-menthyloxy)-2(5H)-furanone 59

3.5	Synthesis of (-)-enterolactone, (-)-hinokinin, (-)-pluviatolide and (-)-enterodiol	61
3.6	Summary	64
3.7	Experimental	65
3.8	References and notes	70

Chapter 4 Lewis acid mediated nucleophilic additions to racemic 5-methoxy-2(3*H*)-dihydrofuranones

4.1	Introduction	73
4.2	Lewis acids and acetals	74
4.3	Mixed alkoxy, acyloxy acetals	75
4.4	Intermolecular additions of nucleophiles to oxycarbenium ions derived from 5-methoxy-2(3 <i>H</i>)-dihydrofuranones	77
4.5	Intramolecular nucleophilic additions	82
4.6	Silicon directed cyclizations	86
4.7	Summary	87
4.8	Experimental	87
4.9	References and notes	96

Chapter 5 Stereoselective synthesis of 5-substituted 2(5*H*)-furanones and 2(3*H*)-dihydrofuranones via nucleophilic additions to oxycarbenium ions derived from (5*R*)-(1-menthyloxy)-(4*R*)-phenylsulfanyl-2(3*H*)-dihydrofuranone

5.1	Introduction	99
5.2	Oxycarbenium ions derived from (5 <i>R</i>)-(1-menthyloxy)-(4 <i>R</i>)-alkyl-2(3 <i>H</i>)-dihydrofuranones	100
5.3	Oxycarbenium ions derived from α -sulfanyl aldehydes or acetals	102
5.3.1	Oxycarbenium ions derived from (5 <i>R</i>)-(1-menthyloxy)-(4 <i>R</i>)-phenylsulfanyl-2(3 <i>H</i>)-dihydrofuranone	105
5.3.2	Synthesis of 5-substituted 4-phenylsulfanyl-2(3 <i>H</i>)-dihydrofuranones	107
5.4	Determination of the relative stereochemistry	111
5.5	Prochiral nucleophiles	111
5.6	Conversion to 5-substituted 2(5 <i>H</i>)-furanones or 2(3 <i>H</i>)-dihydrofuranones	113
5.7	Summary and conclusions	114
5.8	Experimental	115
5.9	References and notes	124

Chapter 6 Asymmetric synthesis of 5-alkoxy-2(5*H*)-furanones

6.1	Introduction	127
6.2	Host-guest chemistry	127
6.3	Resolution by fractional distillation from host-guest complexes	128
6.4	Resolution of 5-alkoxy-2(5 <i>H</i>)-furanones by fractional distillation from host-guest complexes	129
6.5	Discussion	132
6.6	Nucleophilic substitution reactions of allyl palladium complexes	132
6.7	Palladium catalyzed substitution reactions of 5-acetoxy-2(5 <i>H</i>)-furanones	133
6.8	Summary and conclusions	136
6.9	Experimental	136
6.10	References	137

Samenvatting		139